

ปลูกต้นไม้ให้โตดี ควรปลูกอย่างไร

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
กรมป่าไม้

ปลูกต้นไม้ให้โตดี ควรปลูกอย่างไร

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
กรมป่าไม้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	1
สารบัญ	2
ปลูกต้นไม้ให้โตดี ควรปลูกอย่างไร	3
ปลูกอย่างไร ?	4
เตรียมพร้อมก่อนปลูก	5
การเตรียมหลุมปลูกและการปลูก	9
ชุดหลุมปลูก	10
การปลูกต้นไม้ในฤดูแล้ง	11
การบำรุงรักษาต้นไม้	12
การป้องกันระว่างไฟ	15
ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	16
การตัดไม้	18

ปลูกต้นไม้ให้โตดี ควรปลูกอย่างไร

การปลูกไม้เศรษฐกิจ ถ้าอยากให้ผลผลิตที่ดีขึ้นกับการลงทุนและเวลาที่เสียไป
ที่จำเป็นต้องเอาใจใส่บำรุงต้นไม้เหมือนกับปลูกพืชเกษตรบ้างสำหรับคนที่ไม่เคยปลูกและ
ดูแลไม้ยืนต้น ก็มีหลักการในการปลูก ตามข้อสังเกต ต่อไปนี้

1. ปลูกโดยให้รากต้นไม้ยังลึกจมไปในดินให้ลึกที่สุดจะได้ดูดน้ำหรือความชื้น
ซึ่งมีมากกว่าบริเวณใกล้ผิวดิน ต้นไม้จะตั้งตัวได้เร็ว
2. เมื่อดินไม่ปลูกในหลุมให้ใส่ดินชั้นตรงที่สุกผิวดินที่โดยบดแล้วเหยียบให้แน่น ป้องกัน
ต้นไม้ถูกลมพัดแล้วต้นไม้จะเอียงไปฝั่งราก
3. เมื่อที่ปลูกอาจมีน้ำท่วมขัง ระบายน้ไม่ทันควรขุดร่องขึ้นแล้วปลูกหรือทำเป็น
หลุมดินสำหรับต้นไม้แต่ละต้นที่ปลูก ป้องกันน้ำขัง
4. แต่ถ้าพื้นที่ปลูกค่อนข้างแห้งแล้ง ควรปลูกให้ต้นไม้ลึกกว่าระดับผิวดินปกติ คือ
ปลูกในร่อง หรือปลูกให้ลึกและกลบดินต่ำกว่าระดับผิวดินเพื่อต้นไม้จะได้ประโยชน์จาก
ความชื้นในดินได้มากขึ้น
5. ควรใช้ดินร่วน หรือดินที่ผสมปุ๋ยคอก ในการปลูกรากต้นไม้จะได้งอกและแผ่
ในดินใหม่ได้ดีขึ้น

ปลูกอย่างไร ?

1. ปลูกเป็นแปลงเดิมพื้นที่ คือ การปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นแถวที่มีระยะการปลูกตามความเหมาะสมของชนิดไม้เศรษฐกิจ เช่น ยูคาลิปตัส มีระยะปลูก 2 x 3 เมตร หรือ 270 ต้น/ไร่ ส่วนไม้สักจะมีระยะปลูก 2 x 4 และ 4 x 4 เมตรเป็นต้น อาจใช้วิธีการปลูกดังกล่าวนี้ ในพื้นที่ว่างเปล่าแปลงเล็กแปลงน้อยก็ได้

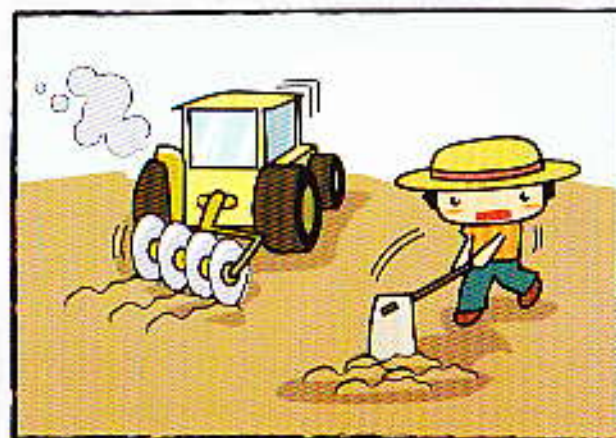
2. ปลูกแบบใหม่เป็นแปลง (รายคัน) จะปลูกในบริเวณที่ว่างในพื้นไร่เพื่อเพิ่มผลผลิต เช่น การปลูกไม้ยูคาลิปตัส เป็นแถวขนานคันนา การปลูกต้นไม้บริเวณแนวรั้วหรือเขตที่ดินปลูกเพื่อเป็นแนวกันลมในพื้นที่ทำเกษตร หรือปลูกในลักษณะเป็นแถวไม้เศรษฐกิจแทรกในพื้นเพื่อการเกษตร (ปลูกไม้ 2-3 แถว และเว้นระยะห่างของแถวต่อไปสำหรับปลูกพืชเกษตร เช่น ระยะ 10 เมตร หรือ 20 เมตร เป็นต้น)

เตรียมพร้อมก่อนปลูก

การเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก ทั้งปลูกเป็นแปลงเดิมพื้นที่ และปลูกใหม่เป็นแปลง (รายคัน) จำเป็นต้องเตรียมพื้นที่ก่อนหรือเตรียมหลุมปลูกให้เหมาะสมก่อน ในเบื้องต้นจะกล่าวถึงการเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูกแบบใหม่เป็นแปลงเดิมพื้นที่ ซึ่งจะมีขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมให้กลับดิน เมื่อเราจะปลูกต้นไม้ลงในดิน ที่ดินจะปรับสภาพให้ดินมีความเหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของต้นไม้ก่อน ในที่นี้เราจะกล่าวถึงกรณีใช้รถไถพรวนดิน โดยใช้ ผาน 3 และผาน 7 ไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืช พลิกดินด้านล่างขึ้นมาผาน และทำให้ดินมีความร่วนซุยยิ่งขึ้น

ก่อนปลูกจาก
ทางวัชพืชและไถพรวน
ดิน ถ้าหน้าดินแข็งตัวกัน
แข็งมาก

ถ้าพื้นที่ปลูกมีสภาพเป็นดินเหนียว หรือดินลูกรังควารจะใส่ปุ๋ยหมักหรือเศษพืช

2. ทำแนวกันไฟรอบพื้นที่ การปลูกลูกไม้เสริมธุรกิจในพื้นที่ชนบทสร้างใหญ่ การทำแนวกันไฟในพื้นที่ปลูกจะมีความสำคัญ สำหรับป้องกันไฟลุกลามเข้าไปในพื้นที่ปลูก การทำแนวกันไฟ อาจจะทำให้มีทัศนียภาพที่ปลูก และอาจจะตัดแต่งพื้นที่ออกเป็นแปลงย่อย ซึ่งจะมีประโยชน์ ในการป้องกันไฟ และใช้ในการเดินทางเข้าบริเวณแปลงได้สะดวกทั้งในขั้นตอนการขนส่ง ลูกไม้เข้าพื้นที่ปลูก การปลูก บำรุงรักษา และการตัดไม้ขาย

3. วางแนวปลูกและปักหลักแนวปลูก การวางแผนปลูกจะต้องตัดสินใจแล้วว่า จะปลูกลูกไม้เสริมธุรกิจใดและความมีระยะการปลูกเท่าไร เช่น 2 x 2 , 2 x 4, หรือ 4 x 4 เมตร เป็นต้น ประโยชน์ของการปักหลักปักต้นไม้ที่ปลูกจะเป็นระเบียบดี สวยงาม สะดวกต่อการปฏิบัติงาน ดูแลรักษา ทำให้ทราบตำแหน่งการปลูกต้นไม้

จากนั้นก็จัดเตรียมหลักไม้สำหรับการปักหลักแนวปลูก โดยนำไม้ได้มาซึ่งขนาด ความกว้างประมาณ 2 ซม. และยาวประมาณ 1 เมตร ทำตามจำนวนต้นไม้ที่จะปลูกในพื้นที่

การวางแผนปลูกโดยใช้หลักที่วัดระยะความห่างตามที่ต้องการ (ระยะต้นไม้) จากนั้น ใช้สายลึงเชือกให้ตึงตามแนวการปลูก แล้วให้ปักหลักไม้ได้ไปตรงจุดตำแหน่งที่ทำไว้จนครบทั่วทั้งพื้นที่

ถ้าพื้นที่ปลูกมีขนาดใหญ่ ควรปักหลักเป็นแนวปลูก

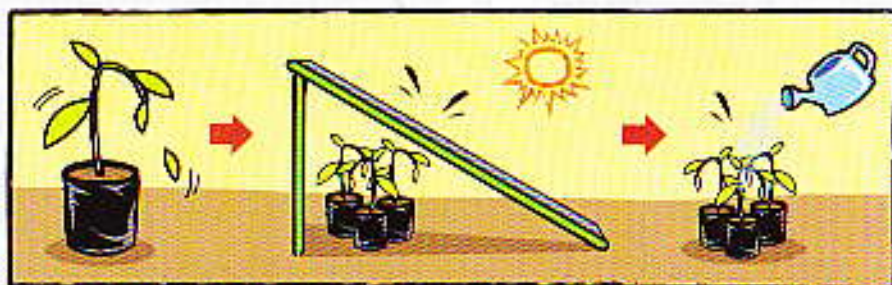
ถ้าพื้นที่เลือกมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ควรจะไถยกทรงปลูกเพื่อทำทางระบายน้ำ

4. การขนส่งกล้าไม้ ถ้าขนส่งกล้าไม้ไปที่ไกลๆ ให้คลุมกล้าไม้ด้วยตาข่ายดำ เพื่อป้องกันแสงแดด

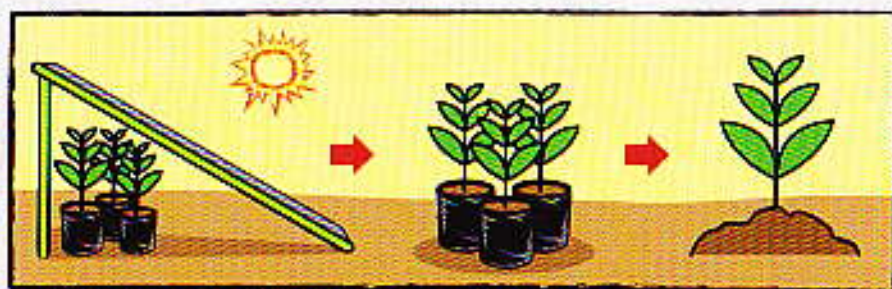

ควรจับส่วนถุงกล้าไม้ขณะขนย้าย

ถ้ากล้าไม้เหี่ยวเฉา

1. ควรนำกล้าไม้ไปไว้ในที่ร่มเงา ควรรดน้ำเช้า-เย็น จนกว่ากล้าไม้จะฟื้นตัวดีขึ้น

2. ควรทำให้กล้าไม้แข็งแรงก่อนปลูก เมื่อกล้าไม้แข็งแรงแล้วจึงนำไปปลูกได้

การเตรียมหลุมปลูกและการปลูก

การเตรียมหลุมสำหรับปลูกต้นไม้มีความสำคัญมาก ทั้งการปลูกเป็นแปลงเต็มพื้นที่ และการปลูกรายต้น หากหลุมที่เตรียมมีความเหมาะสม เช่น มีขนาดกว้างและลึก 30 x 30 x 30 ซม. ก็จะทำให้รากของต้นไม้สามารถแผ่ขยายได้รวดเร็ว ทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้ดี

1. ขนาดหลุมที่เหมาะสม

1.1 ปลูกในพื้นที่ที่มีได้โทรวน เช่น บนคันนา แนวเขตที่ดิน หรือพื้นที่ว่างเปล่า หลุมปลูกควรมีขนาดใหญ่พอสมควร เช่น มีขนาดกว้างและลึก 30 x 30 x 30 ซม. เพื่อให้รากได้แผ่ขยายได้ดีในช่วงแรกของการปลูก

1.2 พื้นที่ซึ่งโทรวนแล้ว หลุมปลูกอาจมีขนาดเล็กกว่านี้คือมีขนาดกว้างและลึก 20 x 20 x 20 ซม. เพราะสภาพดินในพื้นที่มีความร่วนซุยพอสมควรแล้ว

ทั้งนี้ดินสำหรับกลบหลุมต้นไม้ถ้าหากมีการผสมปุ๋ยคอก หรือดินที่ผสมอินทรีย์วัตถุไปด้วย ก็จะทำให้ต้นไม้ที่ปลูกในระยะแรกเจริญเติบโตได้ดียิ่งขึ้น

1.3 การวางต้นไม้ในหลุมปลูก ควรให้มีคางพารา ระวังอย่าให้ดินแตก รากกระทบกระเทือน จะทำให้ต้นไม้ชะงักการเจริญเติบโต

1.4 นำดินที่ร่อนกันหลุมปลูก วางกล้าไม้ให้ตรงราก (บริเวณส่วนต้นที่ฝังดินเพาะชำ) เสมอกับระดับผิวดินปลูก กลบดินปลูกให้เต็มแล้วกดดินในหลุมปลูกให้แน่นที่สุด (อาจใช้เท้าตบๆ ย่ำดินจนแน่น) ให้ต้นไม้ตั้งตรงที่สุด

ชุดหลุมปลูก

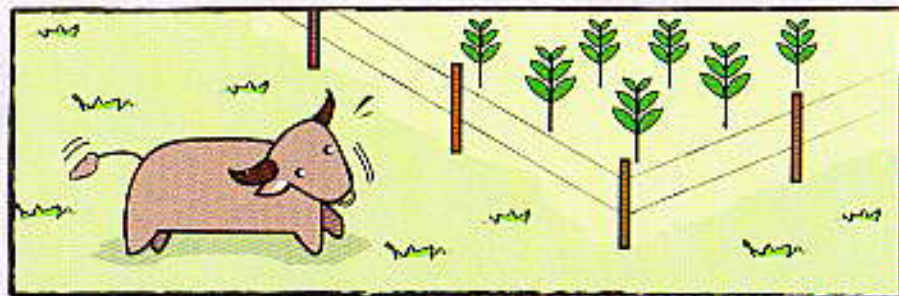
การชุดหลุมปลูกควรให้มีขนาดใหญ่กว่ากำปั้นของลูกกล้าไม้เพื่อให้กระจายรากอาหารดีขึ้น

ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ลงกับหลุมที่ปลูกกล้าไม้เพื่อให้กล้าไม้เจริญเติบโต และอัตราการตายสูง

การปลูกต้นไม้ ระวังอย่าลืมตากกล้าไม้ออกจากถุง
หลังปลูกจรรดน้ำให้มากเพื่อให้กล้าไม้ฟื้นตัวได้เร็วขึ้น

ถ้ามีพื้นที่ปลูกมีสัตว์เข้ามาทำลายต้นไม้ ควรทำรั้วรอบๆ แปลงที่ปลูก

ปลูกพื้นที่ปกติ

การปลูกต้นไม้ในฤดูแล้ง

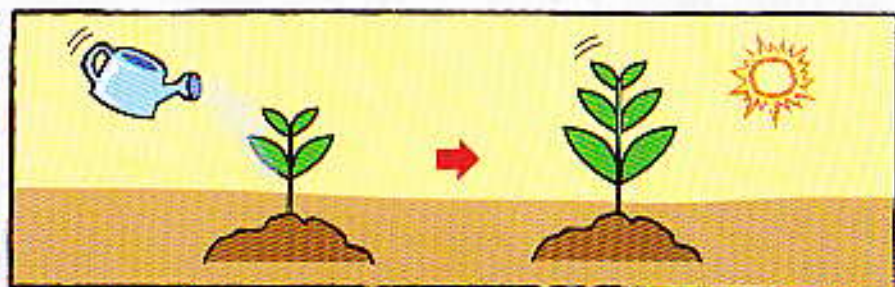
หากมีความจำเป็นต้องปลูกต้นไม้ในฤดูแล้ง (นิยมใช้กับไม้โตเร็ว เช่น ยูคาลิปตัส)
ให้ดำเนินการ ดังนี้

1. ชุดหลุมปลูก กว้าง 50 เซนติเมตร ลึก 50 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก 2-5 ก.ก. ต่อหลุม
2. ปากกล้าไม้ลงปลูกในหลุม ตั้งให้ตรง ใส่ดินกลบลงไปให้หลุมไม่ตื้นเกินไป รดน้ำให้ชุ่ม
3. รดน้ำให้ชุ่มประมาณ 10-20 ลิตร (1 ปี๊บ) ทั้งไว้ 1 พื้น
4. นำดินแห้งที่เหลือนอกปากหลุมไว้ให้เต็มเพื่อหาฟางแห้งมาคลุมรักษาความชื้นในดิน
5. ปุ๋ยคอกทั้งไว้โดยไม่ต้องรดน้ำอีกจนถึงฤดูฝน

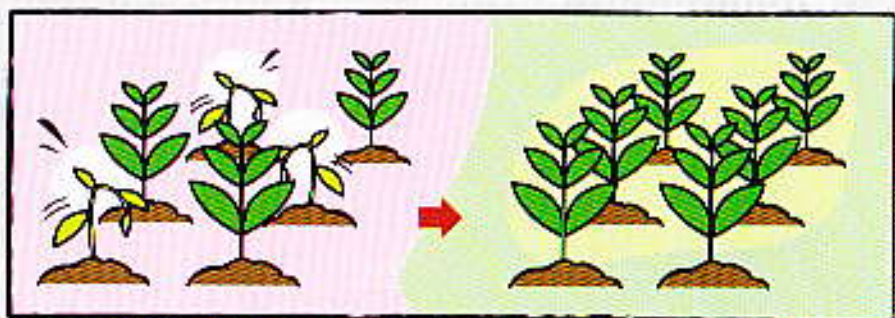
การบำรุงรักษาต้นไม้

การปลูกไม้เศรษฐกิจ จำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่เช่นเดียวกับการปลูกสวนผลไม้ หรือพืชเกษตรอื่น จุดประสงค์ที่สำคัญ เพื่อให้ต้นไม้ที่ปลูกตั้งตัวได้ดีและเจริญเติบโตขึ้นจากการแข่งขันกับวัชพืชของวัชพืช มีสิ่งที่จะต้องปฏิบัติในการบำรุงรักษาสวนป่า ดังนี้

การปลูกต้นไม้การปฏิบัติในช่วงฤดูฝน จะทำให้ต้นไม้มีอัตราการรอดตายสูงแต่ถ้าการปลูกในช่วงปลายฤดูฝน ความชื้นในดินจะแห้งเกินไปทำให้ต้นไม้ตายได้

1. การปลูกซ่อม เมื่อปลูกต้นไม้ไปแล้ว การตรวจสอบและติดตามผลการปลูก หากมีต้นไม้ตายก็ปลูกซ่อมโดยด่วน เพื่อให้มีต้นไม้ขึ้นเต็มจำนวนมากที่สุด ทำให้การบำรุงรักษาต้นไม้ต่อไป จะทำได้ง่ายมากขึ้น

2. การกำจัดวัชพืช ความดีในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับความเร็วในการเตรียมพื้นที่สภาพของท้องถิ่น ระยะปลูกและชนิดไม้ที่ปลูก ยิ่งพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงยิ่งดี วัชพืชก็จะมากขึ้นเร็ว การกำจัดวัชพืชก็จำเป็นต้องกระทำบ่อย โดยปกติในช่วง 3 ปีแรกจะทำการกำจัดวัชพืชอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง คือช่วงต้นและปลายฤดูฝน

- การกำจัดวัชพืชปลูก
- การกำจัดวัชพืชไร่ 1 เมตร

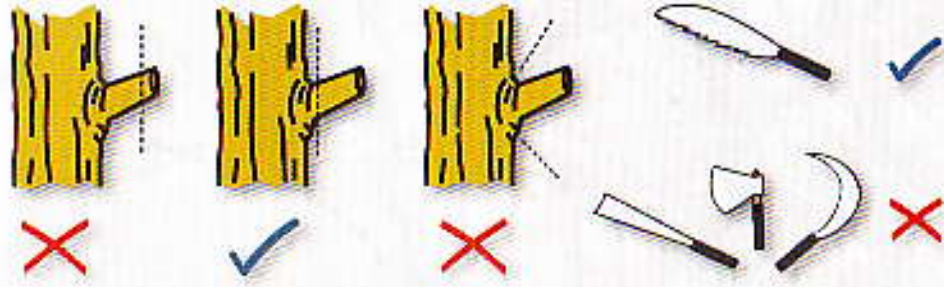

การพรวนดิน ถ้าลักษณะดินในพื้นที่จะปลูกเป็นดินแข็ง เช่น ดินเหนียวและถูกรัง ควรพรวนดินบริเวณรอบๆ ต้นไม้ในช่วงฤดูฝน เพื่อช่วยให้ระบบรากหาอาหารได้ดีขึ้น

3. การตัดเล้าวัลย์ หมั่นตรวจสอบต้นไม้ที่ปลูก หากมีเล้าวัลย์พันลำต้นให้ตัดเล้าวัลย์ทิ้ง

4. การลิดกิ่ง คือการตัดกิ่งไม้ดอกเพื่อประโยชน์ในการช่วยให้ต้นไม้มีรูปทรงดี เจริญเติบโตในด้านความสูง จะไม่มีกิ่งด้านข้างขนาดใหญ่ขึ้นจะทำให้เนื้อไม้เสียคุณสมบัติไม้ที่ดีไป สำหรับไม้สักแล้วจะสามารถลิดกิ่งเองตามธรรมชาติได้ แต่หากมีกิ่งที่ผิดธรรมชาติ เจริญเติบโตต่ำและมีปริมาณมากก็จำเป็นต้องลิดกิ่งช่วย ส่วนไม้ยูคาลิปตัสนั้นไม่มีความจำเป็นที่จะต้องลิดกิ่งเลย

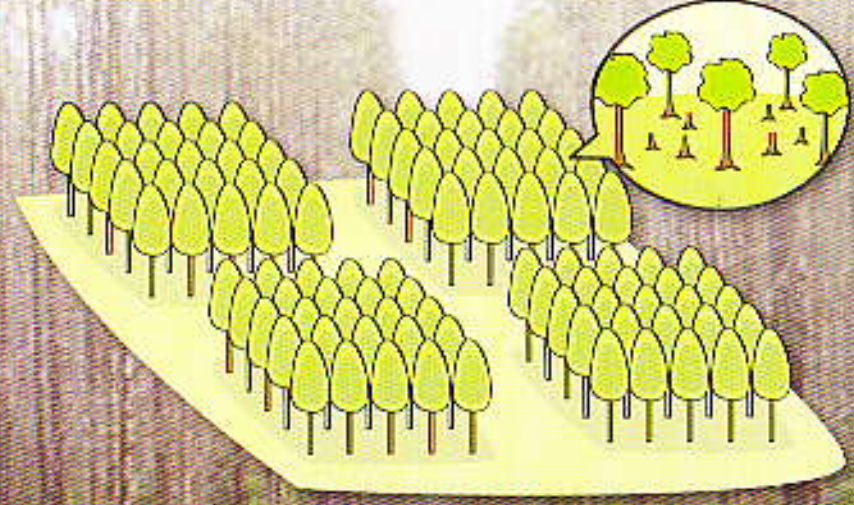

ปริมาณของกิ่งที่ลิดออก ควรพิจารณาถึงกิ่งที่ยอดต้นไม้ที่เหลืออยู่ก็ยังมีปริมาณใบพอสมควรในการปรุงอาหารทางรากลำต้น เพราะถ้าหากลิดกิ่งออกมากเกินไปจะทำให้ต้นไม้โตช้าลงและผลิตวัสดุประสงคืไป หลักง่ายๆ คือขย่งต้นไม้เป็น 3 ส่วน ส่วนความสูง โดยกิ่งที่เหลืออยู่ห่างจากลิดกิ่งประมาณ 1 ใน 3 ของความสูงของลำต้น หากต้นไม้มีความสูงมากแล้วก็ไม่จำเป็นที่จะต้องลิดกิ่งต่อไป

เทคนิคการลิดกิ่งนั้น วิธีที่นิยมกันมาก คือ การใช้บันไดทาบกับต้นไม้แล้วปีนขึ้นไป ใช้เลื่อยมือ เพื่อขย่งลิดลำต้นที่สุด พยายามอย่าให้มีแผลที่ลำต้นโดยควรดำเนินการใน 2-3 เดือน ก่อนฤดูฝน เพื่อให้แผลหาย และโรค เชื้อราไม่เข้าทำลาย

การป้องกันโรคเชื้อรา

การปลูกสวนป่าบนที่ดินเป็นผืนเดิม ในฤดูแล้งควรป้องกันเชื้อราไม่ให้ไหม้ในแปลงปลูก ดังนั้นควรตรวจเช็คถนนทางตรวจการหรือแนวกันไฟตลอดช่วงฤดูแล้ง โดยกำจัดวัชพืชบริเวณแนวกันไฟให้สะอาดไม่มีวัชพืชที่จะเป็นเชื้อไฟที่สามารถลุกลามเข้าพื้นที่ปลูกได้

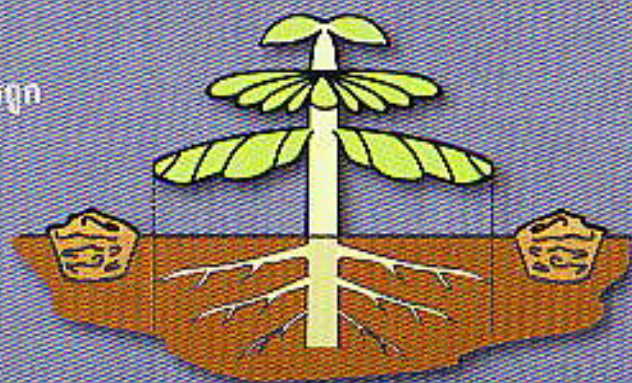

ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย

การใช้ปุ๋ยในพื้นที่ปลูกเป็นดินขาดธาตุอาหารต้นไม้มักจะมีการเจริญเติบโตไม่ดี ควรที่จะใส่ปุ๋ยให้พอเหมาะเพื่อให้ต้นไม้มีการเจริญเติบโตและแข็งแรงดีขึ้น

วิธีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์คือปุ๋ยทำมาจากวัสดุเป็นธรรมชาติ เช่น มูลวัว ฟางข้าว ขุยมะพร้าว กากถั่ว รำ และเศษพืชต่างๆ ปุ๋ยอินทรีย์มีประโยชน์มากกว่าปุ๋ยเคมี และช่วยพัฒนาดินได้ดีขึ้น โดยไม่ทำลายสภาพธรรมชาติของดิน การใช้ปุ๋ยหมักใช้ประมาณ 2 ก.ก./ต้น/ครั้ง/ปี ในช่วงฤดูฝน ดังรูป

วิธีการรด

วิธีการฝัง

วิธีการที่ถูกต้อง

วิธีการใส่ปุ๋ยดังรูป

ไม่ได้ประโยชน์ของปุ๋ยอย่างเต็มที่

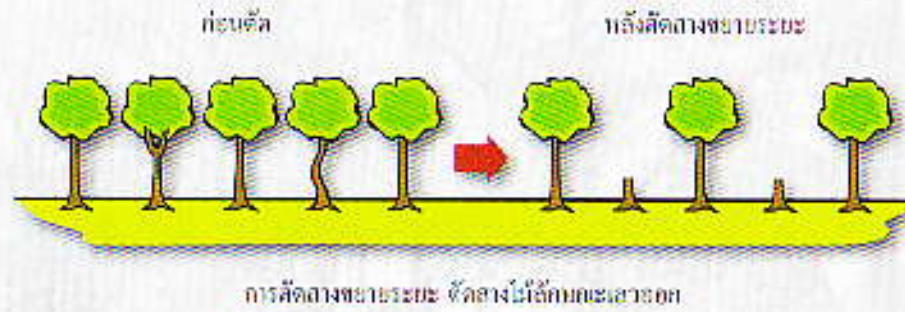
การใช้ปุ๋ยรองกันเหี่ยวทำให้ปุ๋ยรองกันเหี่ยวใส่ปุ๋ยลดประมาณหลุมละครั้งก็ใกล้กับและใส่ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ 15 - 15 - 15 ประมาณ 1 ช้อนโต๊ะ/ต้น (15 กรัม) เพิ่มธาตุอาหารสำคัญแก่ต้นไม้

ปีที่ 2 เป็นต้นไป ถ้าอยากให้ต้นไม้เจริญเติบโตดีขึ้น ให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ 15 - 15 - 15 ประมาณ 2 ช้อนโต๊ะ/ต้น (30 กรัม) แต่การใช้ปุ๋ยให้ที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงคุณลักษณะดินว่ามีคุณสมบัติอย่างไร เช่นเป็นกรดหรือด่าง ก็ใช้ปุ๋ยต่างกันไปตามต้องการข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นประโยชน์กับต้นไม้ อาจปรึกษากิจการให้ปุ๋ยจากหน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดินในพื้นที่ของท่านได้

คือการนำผลผลิตไม้จากสวนป่าเพื่อนำไปจำหน่าย หรือเพื่อประโยชน์ด้านอื่น เช่น การก่อกองของต้นไม้ในสวนป่า เพื่อให้ต้นไม้ที่เหลืออยู่เจริญเติบโตได้ดีขึ้น ได้บางชนิด โดยเฉพาะไม้สักและไม้ยูคาลิปตัสเมื่อตัดไม้ออกแล้วยังสามารถแตกกอใหม่ได้อีก และการแตกกอใหม่ขึ้นมานี้จะดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับวิธีการตัดไม้ที่จะกล่าวต่อไปด้วย

รูปแบบการตัดไม้ที่จะกล่าวถึงนี้มีอยู่ 2 รูปแบบคือ “การตัดหน่อ” และ “การตัดสายระยะ” ซึ่งจะใช้การตัดแบบใดก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความเหมาะสมที่แตกต่างกันไป ดังนี้

(1) การตัดหน่อ

เป็นรูปแบบการตัดไม้ที่ปลูกขึ้นหมดทั้งแปลงเพื่อนำผลผลิตไม้ไปจำหน่าย ที่เห็นบ่อยคือ สวนป่าไม้โตเร็ว (ยูคาลิปตัส) เป็นต้น ประโยชน์ของการตัดหน่อคือ วิธีการง่าย ตัดไม้ออกทั้งหมดไม่ต้องเว้นระยะไว้ ซักลากไม้ไปจำหน่ายสะดวก และหน่อที่แตกขึ้นมาใหม่ จะได้รับแสงที่เท่ากันและแข่งกันเจริญเติบโต มีความสม่ำเสมอทั้งแปลง และง่ายในการดูแล เช่น การตัดแต่งหน่อที่แตกใหม่ ให้เลือกแต่หน่อที่สมบูรณ์ ต่อไป เป็นต้น

(2) การตัดสายระยะ

จะใช้กับสวนไม้ที่ต้องการใช้ระยะเวลาในการให้ผลผลิตนานๆ เช่น ไม้สัก เนื่องจากต้นไม้ที่ปลูก จะมีการแก่งแย่งเรือนยอดและระบบรากทำให้ไม่มีการเจริญเติบโตช้าลงจึงจำเป็นต้องตัดไม้ในสวนออกบ้าง โดยมีเทคนิคและวิธีการตัดสายระยะหลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมและเหตุผลที่ต่างกันไป ในที่นี้จะกล่าวไว้ 3 วิธีดังนี้

2.1 การตัดไม้ลักษณะเลาะออก คือการตัดไม้ให้เหลือไม้ลักษณะดีไว้ในแปลง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของไม้ใหญ่ โดยจะตัดต้นที่มีลักษณะไม่ดีที่ถูกบีบคั้น แคร่ยกน ออกก่อน และอาจตัดต้นที่มีลักษณะดีออกไปบ้าง เพื่อเพิ่มระยะการขยายเรือนยอดและรากของต้นไม้ที่เหลือให้ดีขึ้น

ข้อดี คือ เกษตรกรสามารถทำได้ง่าย ไม้ที่เหลือมักเป็นไม้คุณภาพดีแม้จะกระทำผิดวิธีไปก็ไม่ก่อความเสียหายกับสวนป่า

ข้อเสีย คือ ไม้ที่ตัดออกเป็นไม้ขนาดเล็ก ลักษณะไม่ดีส่วนใหญ่ การใช้ประโยชน์ได้จำกัด บางครั้งรายได้จากการตัดไม้อาจไม่คุ้มค่ากับการดำเนินการและถ้าตัดไม้ต้นเล็กออกเพียงเล็กน้อยก็จะไม่ได้ขยายพื้นที่ให้กับต้นที่เหลือเท่าที่ควร การเจริญเติบโตของไม้ที่เหลือก็อาจจะช้าลง

2.2 การตัดไม้ที่มีเรือนยอดบน ซึ่งจะขัดขวางการเจริญเติบโตของต้นอื่น มักเป็นพวกต้นรองเช่นตะแบกต้น ไม้ต้นปานกลางบางต้นอาจจะถูกตัดออกเช่นกัน โดยพิจารณาจากระยะต้นไม้ข้างเคียง ประกอบเพื่อเปิดทางให้ต้นไม้ที่มีขนาดเดียวกันหรือใกล้เคียงกันเจริญเติบโต ทั้งนี้ไม้ต้นที่เล็กก็จะถูกตัดออกด้วย

ข้อดี คือ ไม้ที่ตัดออกจะมีขนาดใหญ่ สามารถขายได้ราคาตอบแทนการลงทุน

ข้อเสีย คือ จำเป็นต้องใช้ความชำนาญและประสบการณ์ จึงจะได้รับประโยชน์จากการตัดล้างขยายระยะวิธีนี้

2.3 ตัดแบบเป็นระยะ จะใช้รูปแบบการตัดแบบมีหลักตายตัวตามระยะของ ต้นไม้ที่ต้องการให้เป็นหลังจากตัดไม้ แบ่งย่อยได้อีก 2 วิธี คือ

2.3.1 ตัดแบบกำหนดระยะ คือตัดไม้ในสวนป่าออกแล้วให้ไม้ที่เหลือระยะห่าง เท่าๆ กัน เรียกง่ายๆ ว่า “ตัดฟันเว้นต้น”

2.3.2 ตัดแบบกั้นแถว คือ ตัดไม้ในสวนป่าออกเป็นแถวเรียกว่า “ตัดแถว เว้นแถว” บางครั้งอาจตัดมากกว่า 1 แถวก็ได้ตามความเหมาะสม

ข้อดี คือ ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติงาน ไม่ต้องอาศัยความชำนาญและ ประสบการณ์มาก และสวนป่าหลังจากตัดจะเป็นระเบียบ

ข้อเสีย คือ ไม้ที่ตัดออกบางต้นอาจเป็นไม้ที่มีลักษณะดี สมควรที่จะเก็บไว้ แต่ได้ ถูกตัดออก และลักษณะเดียวกันกับที่ไม้ที่มีลักษณะไม่ดีบางต้นอาจจะหลงเหลืออยู่ได้

แนวทางการตัดขยายระยะ

สำหรับไม้โตดี มีแนวทางการตัดขยายระยะ คือ ตัดไม้โตเร็วแรกเมื่อต้นไม้โตเต็ม ที่ การแข่งขันแย่งกันแล้ว โดยสังเกตจากเรือนยอดของต้นไม้จะชิดกันเกือบถึงกันไปแล้ว 7-8 ปี ในระยะ 2x4 เมตร ไม้โตเร็วแรกแน่นเกินไปควรตัดขยายระยะได้แล้ว โดยให้วิธีการตัด แถวเว้นแถว หรือตัดต้นเว้นต้น ให้เหลือไม้ 50% เพราะการขยายได้ผลจะทำให้ไม้ที่เหลืออยู่ เติบโตได้ดีที่สุด

การตัดครั้งต่อไป ขึ้นอยู่กับการเจริญเติบโตของไม้ในท้องที่นั้นๆ โดยพิจารณา ประยุกต์ใช้วิธีการตัดทั้งสามแบบตามความเหมาะสม

วิธีการตัดไม้เพื่อการแลกหน่อ

ต้นไม้ที่มีคุณสมบัติในการแลกหน่อหลังจากการตัดไม้ และเราต้องบำรุงรักษาให้เป็นสวนป่าอีกครั้ง เช่น ยูคาลิปตัส จะแลกหน่อใหม่ในมารอบสองปีและเจริญเติบโตเร็ว ต้นใหญ่ได้อีก จึงจำเป็นต้องตัดไม้โดยเหลือตอที่เหมาะสมสำหรับให้ตาข้างแตกหน่อใหม่ออกมาสะดวกและเจริญเติบโตได้ดี วิธีการตัด คือ พยายามตัดให้เหลือคอกไม้สูงจากพื้นดินประมาณ 10-15 ซม. และพื้นที่หน้าตัดเรียบ เอียงเล็กน้อยเพื่อให้น้ำฝนไม่ชะหน้าคอก ตกบดงไปล็อกไม้ด้านข้างที่แตกงอกให้เร็วหรือข

คอกไม้จะมีหน่อแตกออกมาจำนวนมาก เมื่อหน่อที่แตกใหม่มีโตขึ้น จะเห็นว่ามีบางหน่อที่โตดีกว่าหน่ออื่น ให้ตัดหน่อที่ไม่ดีออก เหลือหน่อที่ดีไว้ประมาณ 2-3 หน่อต่อหนึ่งคอก เพื่อเจริญเติบโตเป็นไม้ใหญ่ ต่อไป

สนใจรายละเอียด ติดต่อได้ที่ :-

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้
เขตจตุจักร กทม.10900 โทร. 0 2579 7725, 0 2561 4292-3 ต่อ 5536

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1-13
สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขาทุกสาขา